

Vergaderjaar 2009–2010

24 557

Kansspelen

Nr. 105

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 december 2009

Tijdens de behandeling van de Justitie-begroting op 5 november 2009 heb ik toegezegd de Tweede Kamer te informeren over de getroffen schikking in de belspellenzaak, in samenhang met de vragen over belspellen van publieke en commerciële omroepen. Deze toezegging heb ik met mijn brief van 2 december jongstleden (kamerstuk 24 557, nr. 104) gestand gedaan. Naar aanleiding van het verzoek gedaan door het lid van uw Kamer mevrouw Gerkens bij de regeling van werkzaamheden op 2 december 2009 stuur ik over dit onderwerp deze brief met aanvullende informatie.

Achtereenvolgens ga ik op de volgende punten in:

- wat is verboden en wat toegestaan binnen de Gedragscode promotionele kansspelen,
- welke spellen zijn toegestaan,
- de consequenties voor deelnemers aan Astro-tv,
- de consequenties voor het handhavingsbeleid.

Wat is verboden

De Gedragscode promotionele kansspelen beoogt allerlei vormen van promotionele kansspelen te reguleren en onder de werking te brengen van de Wet op de kansspelen. Overeenkomstig artikel 1 van de Wet op de kansspelen is het verboden in Nederland kansspelen zonder vergunning te organiseren. Dat is nog eens bevestigd in de preambule van de gedragscode: «Bij de herziening van de Wet op de kansspelen zal een «nee, tenzij-regime» worden ingevoerd voor promotionele kansspelen, op grond waarvan promotionele kansspelen niet zijn toegestaan, tenzij is voldaan aan een aantal voorwaarden. Daaraan wordt invulling gegeven door de gedragscode.»

In het vierde lid van de preambule wordt direct duidelijk wat het doel is van promotionele kansspelen: «4. Promotionele kansspelen mogen

uitsluitend ter promotie van een product, dienst of organisatie dienen en mogen niet als een zelfstandige activiteit worden aangeboden.» Dit komt terug in artikel 1, zevende lid: «Het bij wijze van promotie geven van gelegenheid om mee te dingen naar prijzen en premies.» Tenslotte spreekt de toelichting bij artikel 3 voor zich: «indien kosten aan de deelnemer worden doorberekend die uitgaan boven 60 eurocent per deelname of niet onder de definitie van communicatiekosten vallen, dan worden deze kosten beschouwd als inleg.»

Bij de totstandkoming van de code is meer dan eens door vertegenwoordigers van mijn ministerie het begrip marketing gebruikt om daarmee aan te geven dat het organiseren van promotionele kansspelen niets anders is dan een marketingactiviteit, die op dezelfde manier moet worden beoordeeld als andere marketingactiviteiten zoals het plaatsen van advertenties of het verspreiden van brochures. Dergelijke activiteiten kosten doorgaans geld en vormen naar hun aard geen directe inkomstenbron voor de organisator.

Het moge duidelijk zijn dat uitsluitend communicatiekosten in rekening mogen worden gebracht en er geen sprake mag zijn van inleg en daarmee van een zelfstandige inkomstenbron van de aanbieder. De gedragscode is hier zeer duidelijk over:

- communicatiekosten zijn die kosten die direct verband houden met het tot stand brengen van een verbinding of contact tussen een aanbieder van en een deelnemer aan een promotioneel kansspel (artikel 1, tweede lid);
- aan de deelname aan een promotioneel kansspel mogen geen andere dan communicatiekosten worden verbonden (artikel 3, eerste lid);
- de aanbieder mag bij een deelnemer aan een promotioneel kansspel uitsluitend communicatiekosten in rekening brengen tot ten hoogste €0,60 per deelname (artikel 3, tweede lid).

Promotionele kansspelen, al dan niet in de vorm van belspellen, mogen derhalve uitsluitend de werkelijke communicatiekosten in rekening brengen tot maximaal zestig cent. Er mag geen sprake zijn van inleg, dat wil zeggen extra opbrengsten voor de organisator.

Welke spellen zijn toegestaan en verboden

De schikking in de belpelzaak houdt niet in dat belspellen in zijn geheel verboden zijn. Ook belspellen kunnen volgens de gedragscode worden georganiseerd, mits ter promotie van een product, dienst of organisatie en als uitsluitend de daadwerkelijk gemaakte communicatiekosten in rekening worden gebracht tot een maximum van zestig cent en er op geen enkele wijze sprake is van inkomsten voor de organisator.

Astro-tv

Bij brief van 15 oktober 2008 heb ik het consumentenrapport van de SP, «sterrenbeeld Melkkoe», toegezonden aan het Openbaar Ministerie om te bezien of door uitzending van de zogenaamde Astro televisieprogramma's sprake is (geweest) van strafbare feiten, zoals oplichting en illegaal kansspel.

In december 2008 heeft de hoofdofficier van het Functioneel Parket aangegeven dat het rapport «Sterrenbeeld Melkkoe» vragen oproept die ook een rol spelen in het onderzoek naar de belspellen. Om die reden was besloten de resultaten van het strafrechtelijk onderzoek naar de belspellen af te wachten. Het werd destijds niet opportuun geacht een nieuw straf-

rechtelijk onderzoek in te stellen (naar de Astro-programma's) omdat het strafrechtelijk onderzoek naar de belspelletjes nog gaande was.

Inmiddels is bekend dat het strafrechtelijk onderzoek naar de belspellen is geëindigd en een transactie is getroffen met de verdachten.

Het Openbaar Ministerie ziet thans geen aanleiding een strafrechtelijk onderzoek te starten op basis van de bevindingen in het consumentenrapport van de SP. Van een kansspel is sprake als een deelnemer aan dat spel een prijs of premie kan winnen waarbij de aanwijzing van de winnaar geschiedt door enige kansbepaling waarop de deelnemers geen (overwegende) invloed hebben. Nu bij Astro-TV geen prijs of premie valt te winnen, is geen sprake van een kansspel waarvoor een vergunning is vereist. Voorts biedt het rapport onvoldoende feiten en omstandigheden op grond waarvan een verdenking ter zake van oplichting kan ontstaan. Van belang hierbij is dat deelnemers aan Astro TV – zo meldt ook het consumentenrapport – via de algemene voorwaarden van Astro TV kennis kunnen nemen van de voorwaarden waaronder zij aan het programma deelnemen. In deze voorwaarden is, blijkens het rapport, vermeld dat bellers willekeurig worden uitgekozen om in de uitzending hun vraag te mogen stellen. Voorts zijn bellers vooraf geïnformeerd over de kosten van het gesprek.

Van belang is tevens dat bij het OM geen aangiftes bekend zijn die op Astro-TV betrekking hebben. Indien een aangifte zou worden ontvangen dient per geval te worden bepaald of het OM vervolging zal instellen. Deze vervolgingsbelissing is ondermeer afhankelijk van de beschikbare opsporingscapaciteit en de concrete omstandigheden van het geval, zoals het de ernst van het gepleegde strafbare feit en de verwachte strafoplegging. Gelet op het feit dat deelnemers van dergelijke programma's vooraf bekend zijn met de in rekening te brengen gesprekskosten en zij invloed hebben op de duur van het gesprek (en daarmee de hoogte van de totale kosten) omdat zij de verbinding kunnen verbreken, acht het OM de kans op een succesvolle vervolging ter zake van vervolging gering.

Aanpassingen code/Consequenties handhavingsbeleid

Zoals ik in mijn brief van 2 december jongstleden al schreef, ben ik voornemens de Gedragscode promotionele kansspelen op korte termijn conform de suggesties in het evaluatierapport aan te passen. Een van de beoogde wijzigingen is het tot het nultarief reduceren van de communicatiekosten die organisatoren van promotionele kansspelen in rekening mogen brengen.

Tot het moment dat deze wijzigingen zijn doorgevoerd, blijft de huidige Gedragscode van kracht en geldt op basis daarvan het volgende. Als aanbieders van belspellen of andere kansspelen niet voldoen aan een van de voorwaarden gesteld in de Gedragscode promotionele kansspelen, overtreden zij de gedragscode en zal ik hiertegen actie ondernemen.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin